Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002102

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-06-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасова Оксана Сергіївна
2. Oksana S. Tarasova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5397-8449

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 09-08-2024

Спеціальність за освітою: економіка

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 05.854.022

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.52.13

Тема дисертації:

1. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку еколого-орієнтованої економіки
2. Innovation and investment support for the development of ecologically oriented economy.

Реферат:

1. В умовах стрімко зростаючої обмеженості природних ресурсів та екологічних благ, а також зміни технологічних укладів – розвиток еколого-орієнтованої економіки перетворюється на вирішальний фактор, що визначає вектор трансформації глобального економічного простору та констатує новий якісний зміст національної економіки. При цьому сам перехід до еколого- орієнтованої економіки є джерелом значних інвестиційних вкладень, оскільки вимагає зміни економічних взаємозв'язків, що склалися в умовах традиційної економічної системи. Отже, пошук ефективних механізмів інноваційно- інвестиційного забезпечення еколого-орієнтованої моделі соціально- економічного розвитку суспільства сьогодні є надзвичайно актуальним завданням. У першому розділі, на основі дослідження еволюції наукових поглядів на проблеми взаємодії економічних систем із навколишнім середовищем, доведено, що закономірним вираженням еволюції наукової думки стала концепція сталого розвитку, яка вплинула на обговорення нових моделей, позначивши перехід до нового бачення пріоритетів глобального соціально-економічного розвитку через вирішення глобальних проблем, що обумовило зміну традиційної ресурсоспоживаючої моделі

економіки на еколого- орієнтовану модель (так звану зелену економіку – Green Economy) як основу забезпечення сталого розвитку економічних систем (на противагу традиційному економічному зростанню). У другому розділі виявлені причини неусталеності та протиріччя у формуванні методологічного апарату досліджень проблематики розвитку еколого-орієнтованої економіки у вітчизняному науковому дискурсі, на основі яких здійснена систематизація наукових підходів до оцінювання розвитку еколого-орієнтованої економіки. Встановлено, що для забезпечення ефективного еколого-орієнтованого розвитку економічної системи принципово важливим є врахування характеру та типу розвитку, який за напрямом може бути як прогресивним – еволюційним, так й регресивним – деградаційним, при цьому прогресивний розвиток систем може реалізовуватися за інерційною або інноваційною траєкторією. Доведено, що за своїм типом еколого-орієнтований розвиток економічних систем є прогресивним, за характером – інноваційним. У третьому розділі розроблено механізм управління інноваційно- інвестиційним забезпеченням еколого-орієнтованого розвитку економіки, під яким запропоновано комплекс елементів, спрямований на координацію діяльності суб'єктів та структурних одиниць у процесі реалізації екологічних інновацій для забезпечення еколого-орієнтованого розвитку економіки в довгостроковому періоді. Центральним елементом механізму виступає система інноваційно-інвестиційного забезпечення еколого-орієнтованого розвитку – комплекс компонентів (підсистем), залучених у процес реалізації екологічних інновацій з відповідними зв'язками між ними, які згідно з визначеними функціональними повноваженнями забезпечують еколого- орієнтований розвиток економіки України. Проведене моделювання процесів еколого-орієнтованого розвитку економіки України, для якого розроблено функціональну модель бізнес-процесів, представлену багаторівневою системою взаємопов'язаних діаграм, що містить повний опис процесів еколого-орієнтованого розвитку, з виділенням вузлів дій (блоків), входів, виходів, управлінь (умов) та необхідних механізмів (ресурсів). У процесі моделювання досліджено зміст процесів інноваційного розвитку через явища створення та руйнування, що супроводжуються матеріальними перетвореннями в межах соціально-еколого- економічної системи; розглянуто та формалізовано сукупність творчих, руйнівних і нейтральних дій, за допомогою яких реалізується еколого-орієнтований інноваційний розвиток у межах природо-господарської економічної системи; запропоновано підхід до забезпечення еколого-орієнтованості інноваційного розвитку через забезпечення еколого- орієнтованості всієї сукупності дій, за допомогою яких реалізується еколого- орієнтований інноваційний розвиток. Розроблено алгоритм стратегічного планування еколого-орієнтованого розвитку природно-господарської системи на основі пропонованого підходу та розглянуто зміст його етапів. Для демонстрації принципової можливості вирішення практичних завдань на основі розробленого алгоритму проведена апробація його реалізації на прикладі Черкаського регіону.

2. In the conditions of the rapidly growing limitation of natural resources and ecological benefits, changes in technological systems, the development of an ecologically oriented economy turns into a decisive factor that determines the vector of transformation of the global economic space and establishes a new qualitative content of the national economy. In line with the concept of sustainable development, there is a continuous improvement of technologies and the establishment of stricter environmental standards that regulate economic processes. In the first chapter, based on the study of the evolution of scientific views on the problems of the interaction of economic systems with the environment, it is proved that the concept of sustainable development became a legitimate expression of the evolution of scientific thought, which influenced the discussion of new models, marking the transition to a new vision of the priorities of global socio- economic development through the solution of global problems. This led to the change of the traditional resource-consuming model of the economy to an ecologically oriented model (Green Economy) – as a basis for ensuring the sustainable development of economic systems as opposed to traditional economic growth. In the second chapter, the causes of instability and contradictions in the formation of the methodological apparatus for researching the problems of the development of ecologically-oriented economy in the domestic scientific discourse are revealed, on the basis of which the criteria for the systematization of scientific approaches to the assessment of the development of an ecologically oriented economy are substantiated, in particular: depending on the interpretation of the essence of the concept of

«sustainability»; depending on the meaning of the concept of «development»; depending on the perspective of the study of economic systems; according to the components of ecologically oriented sustainable development. In the third chapter, it is proved that modern Ukrainian scientists have different approaches to the formation of the composition and specification of the elements of the management mechanism in both innovative and ecological spheres. Under the mechanism of management of innovation and investment provision of ecologically oriented development of the economy offered to understand a complex of elements aimed at coordinating the activities of subjects and structural units in the process of implementing ecological innovations to ensure ecologically oriented development of the economy in the long term. The central element of the proposed management mechanism is a system of innovation and investment support for ecologically oriented development – a set of components (subsystems) involved in the process of implementing ecological innovations with the corresponding connections between them, which, according to the defined functional powers, ensure the ecologically oriented development of the economy of Ukraine. The proposed management mechanism combined the main stages and processes of a complex management algorithm for adjusting the directions of environmentally-oriented development of the economy of Ukraine. The conceptual content of the proposed mechanism consists in generating a positive synergy of interaction of all its elements. In the organizational aspect, the process of managing innovation and investment support for ecologically-oriented development of the economy is aimed at finding, making and implementing management decisions according to the priorities of the ecological sphere and must be built taking into account the functions of planning, organization, motivation, accounting, analysis and control, the implementation of which consists in application of the methods and principles selected by us. The energy-entropy regularities of innovative development processes are considered, taking into account the space-time context; a description of innovative development as a systemic phenomenon using the functional is proposed; a model of innovative development based on the «black box» model in a certain space-time cross-section within the natural-economic system is proposed; an analysis of action parameters that determine the energy consumption and entropy of innovative processes was carried out and the key ones were highlighted. An algorithm for strategic planning of ecologically oriented development of the natural economic system was developed based on the proposed approach and the content of its stages was considered. To demonstrate the principled possibility of solving practical problems based on the developed algorithm, its implementation was tested on the example of the Cherkasy region.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Тарасова О.С. Понятійно-термінологічний апарат еколого- орієнтованої економіки. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2022. № 2 (60) С. 36-49. DOI: https://doi.org/10.37128/2411-4413-2022-2-3
- Тарасова О.С. Сучасні тренди інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку еколого-орієнтованої економіки. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2022. № 5. Том 1. С. 189-196. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-31
- Тарасова О.С. Особливості сталого інвестування в розвиток еколого- орієнтованої економіки. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2022. № 6. Том 2. С. 168-177. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-29

- Тарасова О.С. Формування інвестиційної інфраструктури в системі еколого-орієнтованого економічного зростання. Modeling the development of the economic systems. 2023. № 1. С. 121-127. DOI: https://doi.org/10.31891/mdes/2023-7-1
- Kupchuk I., Yemchyk T., Gontaruk Ya., Tarasova O., Shevchuk G., Okhota Yu. Production of biofuels as a direction to ensure energy independence of Ukraine under martial law. Scientific and theoretical principles of management of growing of agricultural crops for the production of biofuels. Monograph. Boston, USA : Primedia eLaunch, 2023. 98 p. DOI: https://doi.org/10.46299/979-8-89269- 755-2 URL: https://isg-konf.com/979-8-89269-755-2/ С. 7-21
- Тарасова О.С. Безпекоорієнтований механізм розвитку технологій в умовах цифрової економіки. Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства: тези доповідей ІІ міжнародної науково- практичної конференції молодих учених та студентів, 2-3 грудня 2021 р., м. Тернопіль, С. 163-164.
- Тарасова О.С. Вплив інноваційного розвитку на конкурентоспроможність аграрних підприємств України. Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали XVII Всеукраїнської конференції молодих учених та спеціалістів, присвячена 180-річниці від дня народження Анастасія Єгоровича Зайкевича (1842-1931), 19-20 травня 2022 р., м. Київ: ННСГБ НААН, С. 363-367
- Тарасова О.С. Проблеми та перспективи розвитку еколого-орієнтованої свідомості громадян України. Екологія. Здоров'я людини. Проблеми та перспективи людства: матеріали Міжнародної дистанційної екологічної науково-практичної конференції, 1 грудня 2022 р., м. Харків: ФК НФаУ, С. 314- 316.
- Тарасова О.С. Вдосконалення механізму екологічної безпеки підприємств України. Економіка країни і регіонів в умовах воєнного стану та аспекти повоєнного відновлення: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 21 квітня 2023 р., м. Одеса: ОНУ, С. 77-79.
- Тарасова О.С. Цифрова та еколого-орієнтована економіки: спільні точки дотику в інноваційній трансформації економіки України. Перспективи розвитку управлінських систем у соціальній та економічній сферах України: теорія і практика: збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 21 листопада 2023 р., м. Київ: КУБГ, С. 451-455.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U112882, 0122U000844, 0123U100311

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончарук Інна Вікторівна
2. Inna V. Honcharuk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1599-5720

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білик Вікторія Вікторівна
2. Bilyk Viktoriia V.

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельник Вікторія Іванівна
2. Viktoriya I. Melnyk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8587-1192

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький навчально-науковий інститут економіки Західноукраїнського національного університету

Код за ЄДРПОУ: 21722921

Місцезнаходження: вулиця Гонти, 37, Вінниця, Вінницький р-н., 21017, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Томашук Інна Вікторівна

2. Inna V. Tomashuk

Кваліфікація: д.філософ

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6847-3136

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=MmLziLsAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хаєцька Ольга Петрівна

2. Olha P. Khaietska

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0262-1455

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Гарбар Жанна Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Гарбар Жанна Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Коваль Олена Вікторівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна